

SKIFTANDI

LESTRARARVIÐURSKIFTI

Meðan talið á føroyingum á hægri útbúgving er væl hægri enn fyri tíggju árum síðani, er stígur komin í vøksturin. Men samstundis velja fleiri at støðast í Føroyum, millum annað tí fleiri arbeiðsmøguleikar eru

Brandur Mortensen Nolsøe

Síðani aldamótið hevur gingið framá at fáa føroyingar at fara undir hægri útbúgving, sambært yvir-litinum hjá Studna. Um árs-

skiftið 2007/08 var talið á føroyingum á hægri útbúgving 1547, meðan talið fyri 2013/14 var 2560.

At talið á føroyingum á hægri útbúgvingum vaks hesi árin, er ikki av tilvild, vil Hol-

ger Arnbjerg, leiðari á Altjóða Skrivstovuni, vera við.

Holger Arnbjerg sigur, at politiskt verður ró fram undir at fáa fólk at støðast í Føroyum, og vaksandi fólkatalið speglast aftur í, at fleiri lesandi velja Føroyar framum. Eitt nú eru nýggjar útbúgvingar í boði, og lestrarstuðulin hækkaður.

Tó kom stígur í vøksturin fyri fáum árum síðani, og okkurt bendir á, at ein av orsøkun-um eru fleiri arbeiðsmøguleikar í Føroyum.

Tá hugt verður at hagtøl-unum yvir føroysk lesandi, skal fyrilit sjálvandi takast fyri barnsburðartalinum sum sveiggjar, og tí er ójavnt, hvussu nógvir føroyingar eru, sum vilja nema sær útbúgving.

Vilja stuðla teimum ævintýrhugaðu

Eitt av høvuðsendamálunum við Altjóða Skrivstovuni er at stuðla teimum, sum hava hug at royna annað enn tann siðbundna leistin, sum er at nema sær útbúgving í Danmark. Holger Arnbjerg sigur, at fíggarligu fyritleytnar

til at fara útum Norðurlond at lesa eru sum heild góðar, og hevur føroyska samfelag-ið eisini brúk fyri, at summi leggja á annan bógv.

– Hava fólk hug til at upp-liva øðrvísi ævintýr, gera vit okkara besta fyri, at ynskið verður til veruleika. Tað finnast nógvar góðar útbúgvingar í londum uttan fyri ríkisfelags-skapin, sum kunnu gagna før-oyska samfelagnum á øðrvísi hátt. Og eykavinningurin er, at ein sum lesandi upplivir heilt nýggja mentan og nýtt mál og gerst betur fyrireikaður til al-heimserðina, sum vindur upp á seg, sigur Holger Arnbjerg.

Ábendingar hava tó verið um forðingar fyri tey, sum velja at fara útum norðurlond, tá tey skulu finna sær arbeiði í Danmark og Føroyum. Í Danmark hevur ein lyndi til at raðfesta danskar Master útbúgvingar hægri enn bretskar Master útbúgvingar, hóast góðskan á bretsku útbúgvingunum, við sama tali av ECTS stigum, ofta er minst líka góð. Trupulleikin letur til at vera, at í Danmark – og sostatt eisini í Føroyum –

velur ein tað kenda framum tað ókenda.

Færri fara til Bretlands

Seta vit sjóneykuna á yv-irlitið hjá Studna yvir les-andi uttan fyri Norðurlond, er tað serliga aftugongdin í Bretlandi, sum er merkis-verd, meðan Pólland heldur fram at vera væl umboðað. Talið á lesandi í Skotlandi, ið verður gjørt upp við støði í umsóknnum um ferðastudn-ing, er minkað úr 59 niður í 12 tey seinastu fimm árin. Samstundis eru tey, ið lesa í Onglandi, og sum vanliga søkja um ÚSUN í sambandi við skúlagjaldið, støðugt fækkað.

At færri velja Bretland til lestrarland, endurspeglar eina røð av viðurskiptum, ið eru broytt tey seinastu árin.

Holger Arnbjerg metir eitt nú, at skerjingin av ÚSUN-skúlagjaldinum til tey, ið lesa uttan fyri Norðurlond, hevur havt eina ávirkan. Í 2010 varð ró fram undir at lækka ÚSUN-skúlagjaldið í stigum, og er stuðulin farin frá 120.000 niður í 80.000, sum er minni enn tað sum tað kostar at lesa á ávísu skúlum í Bretlandi. Í 2012 varð avgjørt at hækka skúlagjaldið í Onglandi, og harafturat hevur bretska gjaldoyrað eisini ein leiklut, kann ein ímynda sær. Í tíðarskeiðum undan fólkaatkvøðuna um ES-limaskap í fjør, var bretska pundið sera høgt, og ÚSUN verður ikki prístalsviðgjørt, so skúlagjöldini vóru ov høg. Tað er alt, meðan prís-vøkstur hevur verið í evropeisku lond-unum.

Hartil hevur verið upp á tal, at partur av ÚSUN-skúla-gjaldinum skal gjaldast aftur sum lán, og hevur tað mugu-liga stygt summi frá at velja hendan leistin, metir Holger Arnbjerg.

Pisudagar vera hildnir fyri tíggjundu ferð, í Saltangará týsdagin 1. august, og í Havn mikudagin 2. august. Tað er gott høvi hjá teimum, sum ætla sær undir útbúgving, ikki minst uttanlands, at seta spurningar ella at forvitnast. Tiltakinum skipa MFS, Betri og Altjóða Skrivstovan fyri.

ÚSUN’arar 1. mars 2017

	Lesandi	Prosent
Ongland	56	41,2
Skotland	12	8,8
Wales	1	0,7
Írland	1	0,7
Norðurírland	1	0,7
Pólland	28	20,6
Týskland	2	1,5
Spania	4	2,9
Holland	1	0,7
Sveis	1	0,7
Eysturríki	1	0,7
Ungarn	1	0,7
Kekkia	1	0,7
Russland	1	0,7
Litava	1	0,7
Ísrael	2	1,5
USA	9	6,6
Canada	2	1,5
Meksiko	1	0,7
Kina	3	2,2
Japan	1	0,7
Australia	3	2,2
New Zealand	3	2,2
Samlað	136	100,0

Viðmerking: Uppgerðin er gjørd við støði í skúlagjaldsútgjöldum, tó í Skotlandi við støði í ferðastudningsumsóknnum síðstu árin.

Kelda: Studni – juli 2017

Tal av lesandi uttanfyri Norðurlond – ÚSUN’arar

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2015	2016	2017
Ongland	32	50	70	68	80	75	65	56	56
Skotland	18	38	53	58	59	41	27	18	12
Stóra Bretland annars	4	2	1	2	4	2	1	2	3
Pólland	0	0	2	11	22	25	23	22	28
Europa annars	2	6	6	10	13	15	18	15	13
Norður Amerika	7	7	13	17	30	23	19	13	11
Suður Amerika	2	0	0	0	2	2	2	2	1
Asia/Miðeystur	1	1	0	0	4	7	7	11	6
Australia/NZ	2	6	7	18	9	7	8	8	6
Samlað	68	110	152	184	223	197	170	147	136

Viðmerking: Tølini eru uppgjørd pr. 1. mars á hvørjum ári. Uppgerðin er gjørd við støði í skúlagjaldsútgjöldum, tó í Skotlandi við støði í ferðastudningsumsóknnum síðstu árin.

Kelda: Studni – juli 2017